

STYCZEŃ

Kalendarium styczeń 1981

- Ukazuje się 1. numer pisma „CIA – Centrum Informacji Akademickiej przy NZS UW”. W skład redakcji wchodzi: Paweł Bujalski, Mariola Chlebicz, Andrzej Horubała, Krzysztof Juszcak, Piotr Sławiński, Jolanta Sz wajkowska.

1

- Ukazuje się 1. numer „Solidarności Podhala”, pisma wydawanego przez Sekcję Informacji Komitetu Koordynacyjnego „Solidarność” w Nowym Targu. Redaktorem naczelnym jest Jan Paluch.

2

- W Rzeszowie, w gmachu byłej Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych, rozpoczyna się strajk okupacyjny przedstawicieli rolników z Janem Kułajem na czele. Bezpośrednią przyczyną protestu jest niesprawiedliwy podział majątku po byłej WRZZ.
- Z inicjatywy górnośląskiego MKZ i Uniwersytetu Śląskiego powstaje Wszechnica Górnośląska. Przewodniczącym Rady Programowej zostaje prof. Ireneusz Opacki.

4

- Ks. Stanisław Małkowski, Maciej Rayzacher, Mariusz Krajewski i Kazimierz Trojan - przedstawiciele społecznych ruchów obrony życia nienarodzonych Godium vitae i Troska i Życie, wystosowują *Apel o [...] podjęcie zdecydowanych działań w kierunku zmiany klimatu społecznego (powszechnej, milczącej aprobaty dla bezprawia sztucznych poronień), w kierunku otoczenia opieką i obroną każdego poczętego dziecka oraz w celu zastąpienia ustawy legalizującej spędzenie płodu – ustawą chroniącą życie człowieka od chwili poczęcia. [...]*

5

- Do strajku w Ustrzykach Dolnych dołączają delegacje NSZZ „Solidarności Wiejskiej” z innych regionów kraju.

6

- Strajkujący w Ustrzykach Dolnych przyjmują nazwę: Ogólnopolski Komitet Strajkowy „Solidarności Wiejskiej”. Przewodniczącym zostaje Jan Kułaj. Tego samego dnia rozpoczynają się rozmowy z komisją rządową, ale zostają przerwano, ponieważ komisja nie posiada uprawnień do podpisania porozumienia. 12 I 1981 do budynku wkroczyła milicja, usuwając strajkujących.
- Powołany zostaje [Ośrodek Prac Społeczno-Zawodowych](#) przy KKP NSZZ „Solidarność” w celu kontynuacji pracy zapoczątkowanej przez zespół ekspertów strajku gdańskiego. Kierownikiem Ośrodka zostaje Andrzej Wielowieyski, jego zastępcą Ryszard Bugaj, funkcję przewodniczącego Rady Programowo-Konsultacyjnej OPSZ (26 osób o kompetencjach doradczych reprezentujących różne dyscypliny) obejmuje Bronisław Geremek, jego zastępcy to Wiesław Chrzanowski i Andrzej Tymowski. OPSZ ma pełnić funkcję doradczą (opracowywanie dla władz „Solidarności” opinii i propozycji co do stanowiska Związku w sprawach gospodarczych i społecznych), programowo-szkoleniową (przygotowywanie materiałów do szkolenia związkowego i działalności oświatowej), badawczą i dokumentacyjną (archiwistyczną, naukową, dydaktyczną i informacyjną). Zespół płac i zatrudnienia prowadzą Janina Walukowa i Andrzej Topiński; zespół warunków pracy – Piotr Krasucki; zespół kosztów utrzymania i świadczeń społecznych – Helena Góralska oraz Irena Wójcicka, problemy zaopatrzenia rynku, reglamentacji, cen – Krzysztof Hagemajer i Irena Topińska. Zastępca kierownika Ośrodka Ryszard Bugaj odpowiada za sprawy reformy gospodarczej oraz za problematykę ogólnospołeczną, zespół prawa pracy prowadzi Jerzy Ciemniwski, zespół spraw kultury i obyczaju – Jan Strzelecki, zespół spraw związkowych – Jacek Kurczewski, zespół historii ruchu zawodowego – Joanna Kurczewska i Zdzisław Szpakowski.
- Ukazuje się 1. numer „Wiadomości Dnia”, dziennika informacyjnego NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze. Redakcję tworzą: redaktor naczelny Jerzy Prus, następnie Piotr Piętak; redaktorzy prowadzący: Urszula Doroszevska, Tomasz Borkowski, Marcin Gugulski, Robert Luźnia, Łukasz Małachowski, Piotr Strzałkowski; redaktorzy techniczni: Piotr Mojski, Brunon Nowicki; redaktorzy: Jerzy Modlinger, Paweł Niezgodzki, Katarzyna Gintowt, Marek Car, Andrzej Florczak i Henryka Drogowska. Do 13 XII 1981 ukażą się 253 numery, ostatni – 11 XII 1981.

7-8

- W Gdańsku obraduje KKP; uznaje, że na mocy porozumienia w Jastrzębiu-Zdroju wszystkie soboty w 1981 roku są dniami wolnymi od pracy; wyraża także solidarność z rolnikami indywidualnymi strajkującymi w Rzeszowie i Ustrzykach Dolnych oraz powierza Tadeuszowi Mazowieckiemu funkcję redaktora naczelnego tworzonego „Tygodnika Solidarność”.

8

- Przewodniczący MKR Jastrzębie Jarosław Sienkiewicz składa rezygnację. Zarząd MKR zarzuca mu: podejmowanie decyzji bez konsultacji z Zarządem, uległa politykę wobec władz, wprowadzanie do MKR agitatorów partyjnych i działaczy PAX-u, kontakty z SB.
- KKP wezwała społeczeństwo do powstrzymania się od pracy w najbliższą sobotę 10 stycznia.

9

- Samorządny Związek Producentów Rolnych kierowany przez Gabriela Janowskiego przekształca się w NSZZ RI „Solidarność”.

10

- Ukazuje się 1. numer pisma „Wolne Związki – Serwis Informacyjny”, sygnowanego przez Międzyzakładowy [Komitet Założycielski](#) NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy. Redakcję tworzą: Andrzej Cierzniakowski, Halina Lewandowska, Joanna Schetyna, Marek Napierała, Jan Perejczuk, Ewa Drozdowicz, Zenon Gliński, Jerzy Mierzejewski, Bronisław Pastuszewski, Maciej Wenderlich, Stanisław Zwoliński, Teresa Szymańska, Wanda Tittenbrun, Kazimierz Rosiński. Do 13 XII 1981 ukaże się 91 numerów.

11

- Ogólnopolski Komitet Strajkowy „Solidarności Wiejskiej” przenosi się z Ustrzyk Dolnych do strajkujących od 2 I rolników w gmachu byłej Wojewódzkiej Rady Związków Zawodowych w Rzeszowie; w Ustrzykach zostaje grupa strajkujących.

12

- Pacyfikacja strajkujących w Ustrzykach Dolnych przez oddziały ZOMO, MO i SB. Część rolników przenosi się do siedziby miejscowej „Solidarności”, część udaje się do Rzeszowa, przyłączając się do tamtejszego strajku, który przez następne 5 tygodni stanie się ogólnopolskim centrum strajkowym polskiej wsi.

13

- I sekretarz KC PZPR Stanisław Kania, premier Józef Pińkowski i minister obrony narodowej gen. Wojciech Jaruzelski spotykają się w Warszawie z naczelnym dowódcą Zjednoczonych Sił Zbrojnych Państw Stron Układu Warszawskiego marsz. Wiktorem Kulikowem i szefem sztabu gen. Anatolijem Gribkowem. W czasie spotkania z kierownictwem MON marsz. W. Kulikow przekazuje opinię przywódców sowieckich, którzy uważają, że problemy Polski powinny być rozwiązane przez polskie władze. Na koniec wznosi toast za gen. W. Jaruzelskiego i apeluje do polskich generałów o lojalność wobec swego dowódcy.

15

- Delegacja „Solidarności” przebywająca z wizytą we Włoszech zostaje przyjęta przez Ojca Świętego Jana Pawła II.

19

- Przedstawiciele KKP „Solidarności” spotykają się z premierem Józefem Pińkowskim. Podkreślają, że wobec antyzwiązkowej propagandy w połączeniu z niemożnością przedstawienia społeczeństwu własnego stanowiska w sprawie wolnych sobót i realizacji Porozumień Sierpniowych pierwszoplanową sprawą staje się dostęp „Solidarności” do środków masowego przekazu.
- Ukazuje się 1. numer „Solidarności” – Biuletynu Informacyjnego Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Stalowa Wola, który od nr 14 staje się Biuletynem Zarządu Regionu Ziemia Sandomierska w Stalowej Woli, a od nr 30 ukazuje się jako Tygodnik NSZZ „Solidarność”. Redakcję tworzą m.in.: A. Garbaczowa, K. Rostek, M. Rudziński, Waław Szczoczarz, Elżbieta Brzezińska, Adam Krakowiak, Mirosław Majewski, Robert Wiciński, Marian Karaś. Do 13 XII 1981 ukażą się 34 numery.

20

- KKP wzywa członków „Solidarności” do niepodejmowania pracy w soboty uznane przez rząd za dni robocze i do poparcia akcji protestacyjnych rolników indywidualnych aż do strajku włącznie.
- Z Oświadczenia KKP:

[...] *Jednostronne, arbitralne, nie poprzedzone konsultacją z ruchem związkowym, decyzje Rządu uczyniły ze sprawy wolnych sobót główną płaszczyznę konfliktu. Rząd nie przedstawił naszemu Związkowi do 19 stycznia br. szczegółowego uzasadnienia swoich decyzji, co uniemożliwiło Związkowi podjęcie jakichkolwiek dyskusji nad ewentualnym odroczeniem pełnej realizacji zawartego w Porozumieniu Jastrzębskim ustalenia o wszystkich wolnych i płatnych sobotach. W tej sytuacji Związek podtrzymał stanowisko, że od 1 stycznia br. wszystkie soboty są wolne, a znaczna większość załóg powstrzymała się w dniu 10 stycznia br. od pracy. [...]*

21

- Rozpoczyna się strajk studentów w Łodzi. Jednym z głównych postulatów jest rejestracja Niezależnego Zrzeszenia Studentów.

21-31

- Negocjacje delegacji „Solidarności” z przedstawicielami rządu w sprawie wolnych sobót. 31 I, po trwających nieprzerwanie 12 godzin rozmowach, przedstawiciele rządu i „Solidarności” dochodzą do porozumienia – trzy soboty w miesiącu wolne, czwarta robocza – w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustalono, że radio i telewizja będą w porozumieniu z rzecznikiem KKP przekazywać treść jej uchwał i oświadczeń. Nie ma natomiast postępu w sprawie rejestracji „Solidarności Wiejskiej”.

24-25

- Z inicjatywy redakcji „Wolnego Związkowca” (Dąbrowa Górnicza), „Niezależności” i „NTO” (Mazowsze) na terenie Huty Katowice odbywa się I Ogólnopolski Zjazd Prasy Związkowej. Obecni na Zjeździe przedstawiciele 24 pism regionalnych powołują Agencję Prasową „Solidarność” – AS, działającą przy MKZ Mazowsze.

26

- ◉ Komitet Strajkowy w Jeleniej Górze żąda przekazania na cele społeczne ośrodków wypoczynkowych należących do KC PZPR i MSW.
- ◉ W zakładach woj. bielskiego odbył się 1-godzinny strajk ostrzegawczy.

27

- ◉ MKZ NSZZ „Solidarność” w Białymstoku podaje do wiadomości fakt pobicia, oblania benzyną i podpalenia Zbigniewa Simoniuka, członka „Solidarności”, zatrzymanego przez funkcjonariuszy MO. W kwietniu Z. Simoniuk zaginął na kilka dni, prawdopodobnie został uprowadzony. Odnaleziono go skrajnie wyczerpanego, ze śladami pobicia i poparzeniami. W obu przypadkach poszlaki wskazywały na funkcjonariuszy MO.

27 I - 6 II

- ◉ Strajk powszechny na Podbeskidziu, proklamowany wbrew stanowisku KKP przez MKZ w Bielsku Białej. MKS, z Patrycjuszem Kosmowskim na czele, reprezentuje ponad 200 tys. strajkujących z kilkuset zakładów Bielska-Białej i woj. bielskiego. Stronie rządowej w rozmowach przewodniczy najpierw wicepremier Czesław Kotela, a potem minister administracji Józef Kępa. Powodem protestu jest brak reakcji władz na postulaty wynikające z zarzucanym przedstawicielom władz lokalnych aktom malwersacji. Rankiem 6 II 1981 zostaje podpisane porozumienie, w wyniku którego ze stanowiskami rozstają się sekretarze partii, wojewoda i jego zastępcy, prezydent miasta i komendanci milicji. Rolę gwarantów porozumienia przyjęli na siebie przedstawiciele kościoła: sekretarz Episkopatu Polski bp Bronisław Dąbrowski i biskupi katowicki: Janusz Zimniak i Czesław Domin.

28

- ◉ Do Ustrzyk Dolnych i Rzeszowa przyjeżdża [Lech](#) Wałęsa i Bogdan Lis. W imieniu Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność” udzielają poparcia strajkowi rolników i deklarują gotowość do solidarnościowego strajku na Wybrzeżu.

- W Jeleniej Górze rozpoczyna się strajk powszechny. Strajkujący domagają się przekazania na cele społeczne ośrodków wypoczynkowych należących do KC PZPR i MSW.